

# Utveckling av innovationsbolagen i Umeå

## Bakgrund

I det akademiska innovationssystemet i Umeå finns fyra aktiebolag inom samma bolagssfär. Region Västerbotten är minoritetsägare i Uminova innovation AB, Umeå Biotech incubator AB och Science park i Umeå AB. Utöver dessa tre finns Uminova Expression AB, där Region Västerbotten idag inte är delägare. Uminova expression är en inkubator som erbjuder stöd för entreprenörer inom de kulturella, konstnärliga och kreativa branscherna. De andra ägarna är Umeå universitet holding, Umeå kommunföretag och SLU Holding. Ägarförhållanden i bolagen visas i tabell 1. Bolagen har en personunion mellan bolagsstyrelserna och ägarna har utsett varsin ledamot. Utöver detta har bolagstämman utsett två externa styrelseledamöter.

Under 2023 och 2024 har representanter från ägarna bedrivit utvecklingsarbete i en arbetsgrupp för att undersöka möjligheter att utveckla den akademiska inkubator- och science park-verksamheten i Umeå. Bolagen är olika stora och mottar årlig finansiering genom uppdragsavtal från Region Västerbotten och övriga ägare, se tabell 2.

Tabell 1: Ägarförhållanden

	Region Västerbotten	Umeå kommunföretag AB	UmU holding AB	SLU holding AB
<b>Umeå Science park</b>	40 %	51 %	9 %	-
<b>Uminova Expression</b>	-	25%	75%	-
<b>Uminova innovation</b>	16,55 %	25,15 %	50,3 %	8 %
<b>Umeå biotech incubator</b>	16,55 %	25,2 %	58,25 %	-

Tabell 2: Antal anställda (medeltal) samt årlig uppdragsfinansiering

	Antal anställda, ca	Årlig uppdragsfinansiering från RV	RV:s andel av ägarnas totala uppdragsfinansiering
<b>Uminova innovation</b>	16	2 300 000	20%
<b>Umeå Biotech incubator</b>	11	200 000	6%
<b>Uminova eXpression</b>	6	(RV Ej delägare)	0%
<b>Umeå Science park</b>	1	1 000 000	46%

## Förändringsbehovet

Utgångspunkten för utvecklingsarbetet har varit att identifiera möjligheter att få ut mer från bolagen genom bättre samordning, bättre effektivitet och samnyttjande av resurser. I dagens struktur behöver bolagen ha parallella strukturer för administrativa funktioner, då det på grund av lagar och regler inte går att dela funktioner eller tjänster mellan bolagen, eller med ägarna. Bolagen är att betrakta som en koncern av bolag med samma ägare, men det är svårt att i dagens struktur skapa koncernnyttor.

Bolagens finansiering är i hög grad uppbyggd genom extern offentlig projektfinansiering vilket innebär en sårbarhet för förändringar i möjligheterna att söka medel och kräver hög kapacitet för projekthantering. Bolagen hamnar ibland i konkurrenssituation om finansiering, samt att det varit svårt att skapa en god samordning avseende dessa ansökningar. Arbetsgruppens bedömning är att det på grund av nationella och europeiska processer kommer att bli svårare att erhålla projektfinansiering på sikt, vilket kan förvärra denna utmaning.

Dagens situation med flera bolag har både för- och nackdelar i kontakter och samarbetet med idébärare och innovationsfinansiärer som företag och nationella myndigheter. Genom att ha nischade inkubatorer har tydligt anpassade affärsutvecklingsprocesser och nätverk kunnat byggas upp. Samtidigt utvecklas branscher och tekniker vilket kan innebära att fokuseringen skapar stuprör och otydlighet. För de aktuella bolagen är utvecklingen inom Life Science ett relevant exempel, där utvecklingen präglas av en tydlig breddning mot digital teknik och tjänster i jämförelse med den mer traditionella inriktningen mot läkemedel och medicinsk teknik. Arbetsgruppen upplever att Umeås innovationssystem i många fall upplevs vara välfungerande, men också fragmenterat och otydligt.

En kartläggning av verksamheten i inkubatorerna visar att det i många fall finns parallell verksamhet i termer av finansieringstyper, uppsökande verksamhet och kommunikation. Majoritetsägaren (UmU holding) upplever till exempel att det finns en otydlighet mellan bolagens roll och Innovationskontoret vid Umeå universitet i kontakterna med idébärare från akademien. Bolagen bedriver också verksamhet som kanske snarare handlar om science-parkverksamhet så som lokaluthyrning och branschutvecklingsinsatser samt insatser mot mer etablerade företag. En bidragande orsak till detta är att arbetet med Science park i Umeå AB inte har utvecklats i den takt och omfattning som ägarna har förväntat sig. Att bolagen har delvis överlappande erbjudanden och arbetsformer behöver i sig inte vara ett problem, men arbetsgruppen anser att det inte i tillräckligt hög utsträckning skapats en struktur där aktörerna kompletterar varandra i innovationsekosystemet och att det har minskad effektiviteten på systemnivå.

Ägarna har under en tid försökt utveckla samverkan mellan bolagen. I en nylig omstrukturering av bolagsstyrelserna har ägarna säkerställt att det finns en personunion mellan styrelserna, och gemensamma styrelsedagar. Detta upplevs ha bidragit till ökad samordning. Det är dock ägarnas uppfattning att det inte har varit möjligt att uppnå de synergieffekter eller den önskade samordningen mellan bolagen med enbart denna förändring. Bolagen har under lång tid formats som separata enheter och det är svårt att endast genom direktiv om ökat samarbete uppnå de synergier och den samordning som ägarna vill se.

Arbetsgruppen anser att en fusion av bolagen är nödvändig för att skapa den förändring som behövs. Detta skulle innebära en stabilare bas av grundfinansiering som minskar beroendet av projektmedel. Det medför också möjligheter att effektivisera användandet av gemensamma stödresurser och det stöd som krävs för att ansöka om och administrera projektmedel. Rent ekonomiskt minskar

kostnaderna för VD tjänster från 4 till en, kostnaderna för styrelsearvoden minskar, samt att kostnader för licenser, ekonomisystem, IT-avtal, revision minskar. I den externt riktade verksamheten mot idébärare, samarbetspartners och finansiärer skulle det ge ökad tydlighet, och möjligheten till samordning med ägarnas verksamhet ökar. I bilaga 1 hittas arbetsgruppens inriktning för det fusionerade bolagets verksamhet.

## Förändringar till följd av fusionen och fortsatt process

För Region Västerbotten är en förändring en möjlighet att vidareutveckla bolagens funktion som ett verktyg för utvecklingen av såväl hälso- och sjukvården som för det regionala utvecklingsarbetet. Till dess att nya styrdokument fastställts vid bolagsstämma styrs verksamheten av det övertagande bolagets (Uminova innovation) bolagsordning och styrelse. Detta innebär inga större förändringar då samtliga bolag redan idag har samma personer i styrelsen, samt att verksamhetsföremålet för Uminova Innovation bedöms kunna omfatta bredden av den verksamhet som finns i de fyra bolagen.

Region Västerbottens tänkta ägarandel i det nya bolaget, ca 17%, avspeglar den ägarandel som regionen idag har i de två största bolagen, Uminova Innovation och Umeå Biotech Incubator (ca 16%). Regionen har haft en högre ägarandel i Umeå Science park, men dess verksamhet är begränsad och har därför liten påverkan på uträkningen. Utöver detta tillkommer inflytande över en verksamhet där regionen idag inte är aktieägare eller bidrar med driftsmedel, Uminova Expression AB. De tänkta nya ägarförhållandena visas i tabell 3. En beskrivning av arbetsgruppens uträkning av ägarandelar hittas i bilaga 2.

I förändringsprocessens första steg tar regionfullmäktige ställning till att fusionera bolagen vid sammanträdet i juni 2025. Fullmäktige tar då även ställning till att Uminova Expressions verksamhet också inkluderas i fusionen. Ägarna signerar en gemensam instruktion för fusion som sedan överlämnas till bolagsstyrelserna som ansvarar för att ta fram och genomföra en fusionsplan.

Om regionfullmäktige väljer att godkänna en fusion följer en teknisk fusionsprocess som hanteras av bolagsstyrelserna. Parallellt med detta inleds en process mellan ägarna för att forma det nya bolagets verksamhet och ägarsamverkan genom nya styrdokument och avtal under hösten 2025.

Tabell 3: Nya ägarförhållanden, förslag till fusion

	SLU holding AB	Region Västerbotten	Umeå kommunföretag AB	Umu Holding AB
<b>Nytt Bolag</b>	4,88 %	16,97 %	26,92 %	51,23 %

## Bilaga 1: Arbetsgruppens inriktning för fortsatt arbete

För att möta framtidens utmaningar har behoven av hållbara och banbrytande innovationer aldrig varit större än i dag. Det akademiska innovationsstödet har här en unik nyckelroll genom att utveckla idéer och forskningsresultat till kommersiella företag och annat nyttiggörande. För att hävda sig i den internationella och nationella konkurrensens behövs inte bara excellent forskning utan även ett excellent innovationsstöd.

Genom att samordna bolagen i Umeås akademiska innovationsstöd till en ny sammanhållen organisatorisk enhet skapas förutsättningar för ett ännu bättre, flexiblere, effektivare och robustare innovationsstöd som levererar förstklassig affärsutveckling till olika typer av projekt och bolag i olika utvecklingsfaser.

Syftet med samordningen är att skapa en organisation som är en långsiktigt attraktiv arbetsgivare som främjar mobilitet, en generös kultur som främjar samarbete och ett branschöverskridande- och tvärvetenskapligt innovationsarbete. Den samlade kompetensen hos bolagens medarbetare ska utvecklas och tillvaratas.

Ägarnas förväntningar på den planerade fusionen är att det fusionerade bolaget bland annat ska utveckla och säkerställa följande:

- Sömlöst innovationsstöd genom samarbete med innovationskontoren och holdingbolagen.
- Ökat inflöde av kvalificerade projekt från akademi, näringsliv, kommun och region.
- Basprogram som "starta bolaget" (startup), "utveckla affär och organisation" (inkubator), "växa" (accelerator), "expandera" (Scale-up)".
- Skräddarsydda program, för t.ex. deeptech-bolag, nationellt och internationellt.
- Science park (lokaler, labb, mötesplatser, service providers, community, nätverk).
- Stabil finansiering (basfinansiering, projektbidrag, tjänsteförsäljning, pay-back modell från framgångsrika avknopningsbolag och alumner
- Ökad tillgång på investeringskapital till växande startups och företag.

## Bilaga 2: Uträkning av ägarandelar vid fusion

Innovation AB Uminova eXpression AB, Umeå Biotech Incubator AB och Science park i Umeå AB absorberas av Uminova

Tre överlåtande och ett övertagande företag i fusionen

**Totalt eget kapital efter fusionen**

	<i>Uminova Innovation AB</i>	<i>Uminova Expression AB</i>	<i>UBI</i>	<i>Science Park AB</i>	<b>Summa eget kapital</b>	<b>Andel el av ek i %</b>
Umeå Universitet Holding AB	8 583	972	5 410	180	15 145	51,23%
SLU Holding AB	1 444				1 444	4,88%
Umeå Kommunföretag AB	4 295	324	2 319	1 021	7 959	26,92%
Region Västerbotten	2 743		1 472	801	5 016	16,97%
<b>Summa eget kapital</b>	<b>17 065</b>	<b>1 296</b>	<b>9 201</b>	<b>2 002</b>	<b>29 564</b>	<b>100%</b>

**Beräkning av fusionsvederlag**

Ägare	<b>Antal aktier före fusionen</b>	<b>Antal aktier i fusionsvederlag</b>	<b>Antal aktier efter fusionen</b>	<b>Andel av aktier</b>
Umeå Universitet Holding AB	1 189	909	2 098	51,23%
SLU Holding AB	200	0	200	4,88%
Umeå Kommunföretag AB	595	508	1 103	26,92%
Region Västerbotten	380	315	695	16,97%
<b>Summa</b>	<b>2 364</b>	<b>1 731</b>	<b>4 095</b>	<b>100,00%</b>
<i>Eget kapital + del av pågående tjänsteuppdrag</i>	<b>17065</b>		<b>29 564</b>	
<b>Värde per aktie</b>	<b>7,22</b>		<b>7,22</b>	